

DARUSZENTMIKLÓS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés
2. Daruszentmiklós bemutatása
3. Örökségünk
4. Eltérő karakterű településrészek
 - Történeti településrész
 - Átalakuló településrész
 - Gazdasági területek
 - Rekreációs területek
 - Mezőgazdasági üzemi területek
 - Beépítésre nem szánt területek
5. Építészeti útmutató:
 - Telepítés
 - Magasság
 - Tetőhajlásszög, tetőforma, szín
 - Tornácok
 - Nyílászárók
 - Homlokzatképzés, anyaghasználat
 - Részletek
 - Kerítések, térfalak
 - Kertek
 - Utcák terek
 - Közterek, közparkok
6. Jó példák bemutatása
7. Hírdetések, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

BEVEZETÉS

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb – még ha olykor figyelmen kívül is hagyott – feltétele. Otthonunk, valamint tágabb értelemben vett épített és természeti környezetünk, az utca szépsége és korszerűsége nagymértékben hozzájárul emberi létünk méltóságához.

A természeti és táji környezet tiszteletben tartása, az értékek megőrzése, az esztétikai minőség, a korszerűség és funkció fontosságát szem előtt tartó szemlélet mind az épületépítés, mind a településfejlesztés fontos feltétele. Felelősek vagyunk azért, hogy régi és új épületeink hozzájáruljanak településeink képének jobbá tételéhez, harmonikusan illeszkedjenek környezetük hagyományos épített és természetes kincsei alkotta tájba.

A kézikönyv a szépségében rejlő értékeket megőrző, erőforrásaival okosan gazdálkodó, innovációs lehetőségeit hatékonyan kihasználó településfejlesztéshez, település szépítéshez szeretne segítséget nyújtani, hogy a közös gondolkodás eredményeként a jövő nemzedékek élete szebbé és harmonikusabbá váljon.

Cél a környezetalakítás támogatása a sajátos településképi védelme és alakítása céljából a Településképi Arculati Kézikönyv-ben (TAK) összegyűjtött megállapításokra épülő helyi értékvédelmi rendelet társadalmi együttműködéssel történő megalkotásával.

Örvendetes helyzet, hogy a kiváló környezetminőség, az M6-os megépülésével létrejött közlekedési kapcsolatok, a gyönyörű, lankásan hullámzó felszínű, jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági táj miatt Daruszentmiklós nem csak a letelepedőket vonzó és itt élőket megtartó település, hanem a gazdasági vállalkozások is keresik ezen a helyen a befektetési lehetőségeket.

Az eddigi értékek megőrzése mellett, a kialakult környezethez illeszkedő építési szándékaik megvalósítását kívánja segíteni a településképi arculati kézikönyv.

A településképi kézikönyv

- ismertető, értékbemutató,
 - identitástudat növelő,
 - ajánlásokat tevő, segítségnyújtó gondolatok összegzése, nem egy létrejöttének állapotát tükröző befejezett dokumentum, hanem a település történetét figyelemmel kísérő, a jövőbeni változásokat is folyamatosan befogadó gyűjtemény kíván lenni.
- Bemutatja a település földrajzi elhelyezkedésének, történetének lényeges elemeit, a táj és épített környezet összefüggését, értékeit, felhívja a figyelmet a múltban és jelenleg itt élők munkájának eredményeként alakult helyi sajátosságokra, javaslataival segíti a környezet alakítását.

Jelentősége van a táj szépségének, példamutató egyedi épületek, építmények ismertetésének, mert mellettük nap mint nap elhaladva, velük együtt élve – esetleg fel sem tűnnek a helyben élőknek, itt dolgozóknak. A nagyléptékű táji elemek, a harmonikusan illeszkedő épületek és azok apró részleteinek szépsége részben tudat alatt megteremti egy jobb, boldogabb életminőség kereteit, részben felismerve azokat büszkvé teszi a helyieket, s tevékenységre ösztönöz a további helyes irányban történő formálásban.

Fontos a közvetlen környezetünk, a lakóépületünk, közösségi épületeink és munkahelyünk valamint a táj, a természet kapcsolata, a nagy léptéktől egészen az apró részletekig, mert ezeknek csak egységben történő kezelése teremthet összhangot, megfelelő életterét, életminőséget.

Néhány javaslat bemutatása segítséget kíván nyújtani, irányt szeretne mutatni az építkezni és változtatni szándékozóknak

DARUSZENTMIKLÓS BEMUTATÁSA

Daruszentmiklós Fejér megye délkeleti részén a Mezőségben a Tolna megyei határon helyezkedik el.

A Duna felé északkelet-délnyugat irányban hullámzó felszínű mezőgazdasági település, ahol a dombhátakon helyezkednek el a fő közlekedési utakra felfűzve a beépített településrészek

– Kisszentmiklós, Daruhegy, Dánieltelep - a domboldalak jó adottsággal rendelkező mezőgazdasági területek, a völgyek a dombok között és az előszállási határban vízfolyásokat kísérő ökológiai szempontból értékes, biológiai sokféleséget hordozó természetes és természetközeli tájak.

A szelíd táji környezet karéjozza, s behálózza a települést.

Az épített környezet és táj illeszkedése tökéletes, szerves egységet alkot.

A tájban elhelyezkedő beépített területek mennyisége kevés, részben történetileg kialakult majorok, kellemesen illeszkednek a természeti környezetükbe. Daruhegy északkeleti domboldalán kiskertek alkotják az átmenetet a beépített terület és a vízfolyást kísérő ökológiai folyosó között.

A beépített falusias karakterű terület két szalagtelkes utifalu településrészből áll, melyek a fő tengelyükből később kiágazó utcák mentén fejlődtek.

A fenti ismertetést sematikus összegezi a mellékelt település bejáratánál elhelyezkedő köszöntő és tájékoztató segítő információs tábla.

Daruszentmiklós fiatal település. Előszállástól elválva Daruhegy, Kisszentmiklós, Dánieltelep, Piripócs településrészekből jött létre 2002-ben. Története a Daruszentmiklós községgé nyilvánításáról szóló 97/2001 (VIII.27.) KE határozattal kezdődött, mely szerint:

„A következő önkormányzati általános választás napjával Előszállás nagyközség Daruhegy és Kisszentmiklós elnevezésű településrészeit Daruszentmiklós néven a köztársasági elnök községgé nyilvánítja.”

A fiatal falut lakói - a szomszédos települések központjaitól távol beépült településrészeiből - közös adottságaik alapján, érdekeik képviseletének és önállósodási szándékaik megvalósításának céljával hozták létre az ezredforduló első éveiben.

Történelme a területén korábban elhelyezkedő települések – Baracs, Előszállás, Mezőfalva – történelmének összegzése.

A térségben a római kor előtti időkben a térség erdős sztyepp növényzettel fedett hullámos felszínű, vizekben gazdag táj volt. Az itt élő népek tevékenysége hatására azokban a korszakokban nem történtek jelentős változások a tájban.

A kelták, eraviscusok már a rómaiak előtt lakták a vidéket, később beolvadtak a rómaiakba.

Baracs községben (l. a térképet) a rómaiak katonai jelenlétével összefüggő igények kielégítéséhez (erődítmények, hajók építése) és a mindennapi életéhez szükséges feltételek biztosítása érdekében erdőirtásokkal megkezdték a táj átalakítását.

Az Árpád korban magyar fejedelmi szálláshely, majd királyi birtok lett, lakói főleg legeltető állattenyésztéssel foglalkoztak, de halásztak, vadásztak is.

A tatárdúlás után az Anjou királyok idején az 1300-as években az Alföldön letelepült kunok a Dunán túl ezen a helyen létesítettek több előretolt telepet, szállást, itt alakították ki az egyik kun-kaptányságot.

A török uralom megváltoztatta a gazdálkodási módokat. Az egykori adóösszeírásokból kitűnik, hogy a 16. sz. közepén már a földek, házak, szőlők után is adóztak a családok. A törökellenes hadjáratok költségei miatt az adóterhek a többszörösére nőttek a 16. sz. végére, melynek eredményeképp a lakosság a falvakból elszökött, helyükre rácok települtek.

Később ciszterci rend zirci apátságának földbirtoka lett. A 18. sz. elejétől a birtokot részben a rend, részben bérlők művelték, fejlesztették. Sorra épültek a majorságok, gazdasági épületek. Villax Ferdinánd ciszterci apát 1824 után tudatosan törekedett arra, hogy a legjövödelmezőbb rendi birtokot, az előszállásit leválassza a központi kezelésről, és önállóvá tegye.

A szabadságharc, illetve a kiegyezés után az országos gazdasági fellendülésben nagyfokú fejlődését Előszállás nem kis részben kedvező fekvésének köszönhetette. A fő szállítási útvonal a tízegynéhány kilométerre folydogáló Duna volt, emellett több jelentős szárazföldi útvonal is átszelte az uradalom területét. A vasút először 1883-ban jelent meg. Az egyre növekvő számú lakosság azonban nem községekbe tömörült, hanem kis lélekszámú, szórt településeken élt a pusztákon – ami a gazdálkodási szempontoknak tökéletesen megfelelt. Az elszórt települések közül kiemelkedett az előszállási uradalmi központ.

A jelenlegi település pusztákból, aprófalvakból, birtokközpontból alakult ki, ahol a gazdagparasztnak erős csoportjai voltak. 1869-ben több 50-100 kat. hold közötti gazdaság volt, melyeket akkor is a parasztbirtok közé kell számítani, ha egy részük dzsentrik kezében volt. A közép-, a gazdagparaszti birtokok gazdasági felszerelése a kor színvonalán állt. A természeti adottságok folytán kiváló eredményeket ért el a birtokos osztály a gabona-, a zöldsé-, a gyümölcsstermesztésben, az állattenyésztésben.

A településrészek igen eltérő múlttal rendelkeznek. A XX. szd. elején a mezőgazdasági nagybirtokokat parcellázták, melynek következtében a területen szétszórt aprófalvak jöttek létre.

Daruhegy elnevezéssel már 1920-ban jegyezték települést, melynek 1913-ban épített három tantermes iskoláját 1930-ban újabb tanteremmel bővítették. Erre az időre tehető Kisszentmiklós megalapítása, de a 20-as években tesznek említést Aligvárom, Bánompusztá elnevezésű aprófalvakról is. Kisszentmiklóson ekkor 334 ember élt. Aligvárom és Bánompusztá legeltetési társulásai voltak a gazdasági szervezetei a térségnek.

Az uradalmi szervezetnek megfelelően alakított szétszórt településeket – Előszálláspusztá, Róbertvölgy, Nagykarácsony, Kiskarácsony, Daruhegy a hozzájuk tartozó majorokkal, pusztákkal – 1928-ban egyesítették, Előszállás néven nagyközséggé nyilvánították. Így Daruhegy 1928-tól közigazgatásilag Előszálláshoz tartozott, annak belterülete lett, Kisszentmiklós és a többi aprófal, pusztá Baracs község részét képezte. A pusztákon cselédek, mezőgazdasági napszámosok, kisbirtokosok éltek. Egyes puszták neve a lakosok származási helyére – Kisszentmiklós lakóinak zöme Sárszentmiklósi –, másoké az ott élők társadalmi, anyagi helyzetére – Bánompusztá, Aligvárompusztá – utalnak. Az erősen agrárjellegű külterli településrészek igen komoly problémát jelentettek, ezért tanyaközpontként létrehozták Dánielpusztát, de megmaradt a legnagyobb külterli település, a falusias jellegű Kisszentmiklós.

Az első időkben az új település több alkalommal is kapott állami segítséget, például az 1930-ban létesített daruhegyi artézi kúthoz, a villamosvezeték kiépítéséhez.

A háború után újjáépítették az infrastruktúrát, a távvezetéseket, majd az utakat. 1948-ban alakul meg az első termelőszövetkezet, mely az 56-os forradalmat is túlélte.

Az 1949-es községi összeírás szerint Daruhegyen 751 lakos élt. Ekkor határoztak 3 tanyaközpont kialakításáról, melyek egyike Dánielpusztá. A tanyaközpontokban egységes építési irányelveket állapítottak meg. Először sátoztetős, villaszerű és fésűs építési rendszerű házakra adtak építési engedélyt, később csak sátoztetős épületeket engedélyeznek. Az egységes utcakép létrehozására olyan határozatot hoztak, hogy az épületek úgy épüljenek egymás mellé, hogy az utcavonal kialakuljon. A településrészek életét jelentősen befolyásolta az a tény, hogy az 1950-es években szinte a semmiből nőtt ki Dunaújváros, s ezzel nagymértékben csökkent Előszállás és Baracs lakossága.

A politikai és társadalmi viszonyok alakulása eredményeképpen Dánielpusztá tanyaközpont az 1960-as népszámlálás előtt, Bánom és Aligvárom pusztá majd Piripócstelep és Kisszentmiklós az 1960 és 1970 között lezajló jelentős változások keretében Baracstól elcsatolva kerül Előszálláshoz. (Aligvárom 103 lakos; Bánom 103 lakos; Piripócstelep 44 lakos; Kisszentmiklós 580 lakos)

A tájhasználat jelentős változására 1956-tól fokozatosan került sor. A nagyarányú gépesítés jobb kihasználása nagy összefüggő táblák kialakításával járt együtt, melynek során eltűntek az „útban levő” fasorok, erdősávok (az 1941-es térképen még láthatók az utak menti fasorok, ezek többsége ma már hiányzik). Az utak, fasorok eltűnésével a korábbihoz képest csökkent a mozaikosság.

Az urbanizáció népesség elszívó hatása a tanyák, majorok elnéptelenedéséhez vezetett.

A csatolt településrészek mindig Előszállás külterületének számítottak Daruhegygel együtt, pedig fejlesztésük, éppoly fontos lett volna mint Előszállásé.

Az utóbbi 20 évben a lakosság foglalkoztatottsága is megváltozott, a mezőgazdasági foglalkozású lakosság aránya 53%-ról 28%-ra csökkent. Az agrárnépesség túlnyomó része az iparba vándorolt.

Ez a hátrányos helyzet már önmagában is okozója az önállósodási törekvések megindulásának, s végül eredményének, - a 2002. októberi önkormányzati általános választással – Daruszentmiklós önálló településsé alakulásának. 2003. áprilisában fogadták el a település címerét, zászlóját.

Daruszentmiklós 2002. óta önálló település. Az önállósodás nagy lendületet adott a település fejlődésének. Pozitív mozzanata a fejlődésnek, hogy a két településrész nem nőtt össze, megtartva a domborzati adottságokkal összefüggő tájszerkezetet. Változás állt be ugyanakkor a daruhegyi szőlőhegyen, ahol a művelés hiánya miatt megindult az önerdősülés.

A nagy állattartó hagyományokkal rendelkező térségben az EU-hoz való csatlakozás kezdeti nehézségei az állatállomány drasztikus csökkenéséhez vezetett. A legeltetés megszűnésével eltűntek a legelőkről az állatok. Nem találhatók meg a gémeskutak sem, melyeket a korábbi térképek (és a hivatalos Tájérték kataszter is) ábrázolnak. Ma már csak egy nagyobb állattartó telep működik, de a kisebbek fejlesztési igénye is megjelent, jelezve állattartással kapcsolatos tendencia változását.

A tájhasználatban bekövetkező változások egyik fontos eleme az M-6 autópálya megépülése, mely két részt leválasztott a településről. Itt az átjárhatóságot hidak biztosítják.

A másik jelentős változás a tájhasználatban az ipari jellegű funkciók megjelenése. Ezeket a fejlesztéseket a jó közlekedési adottságok, városok közelsége is ösztönzi.

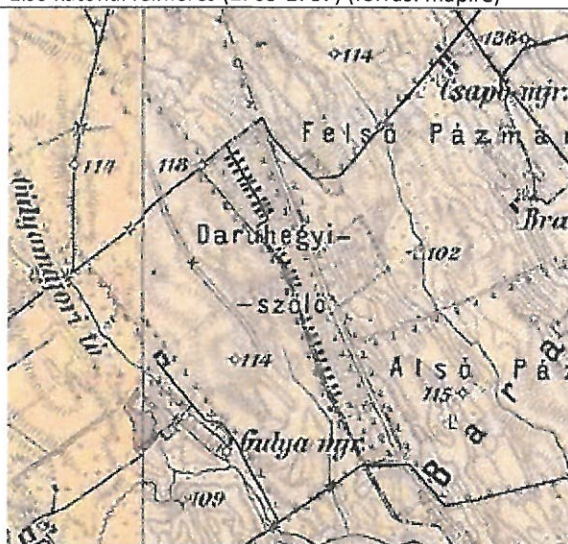
Pannonia térképe (forrás: Wikipédia)

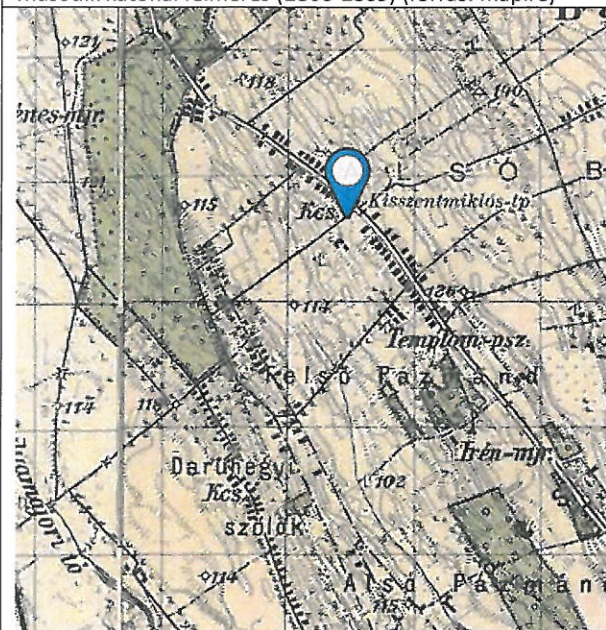
Első katonai felmérés (1763-1787) (forrás: mapire)

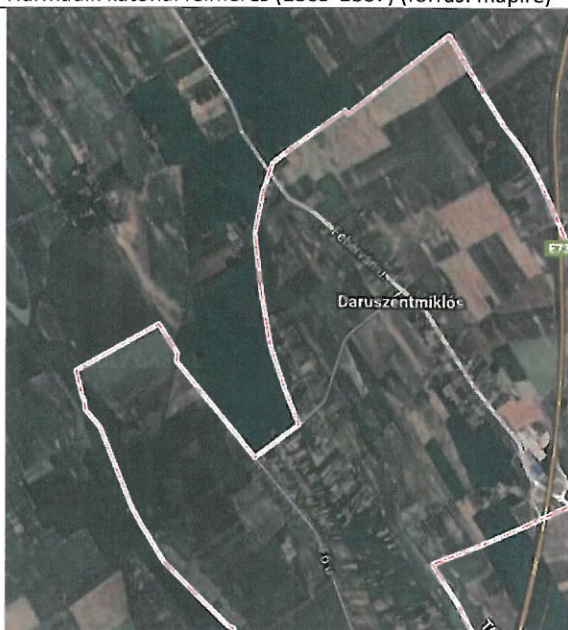
Második katonai felmérés (1806-1869) (forrás: mapire)

Harmadik katonai felmérés (1869-1887) (forrás: mapire)

Magyarország katonai felmérése 1941 (forrás: mapire)

Google maps

ÖRÖKSÉGÜNK

TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A falu tipikus zöld település. Mind Daruhegyen, mind Kisszentmiklóstelepen a telkek nagyok és zömmel hagyományos művelést folytatnak rajta. A jelenlegi belterületek a hosszan elnyúló magasabban fekvő dombokra települtek. A dombok közötti vizes mélyfekvésű területek, melyek beépítésre nem alkalmasak, megmaradtak természetközeli állapotban.

A hullámos domborzatú, mozaikos tájat szántóterületek, erdők és rétek teszik változatossá.

A szelíd táj karéjozza, s behálózza a települést. Az épített környezet és táj illeszkedése tökéletes, szerves egységet alkotnak. A tájban elhelyezkedő beépített területek mennyisége kevés, részben történetileg kialakult majorok, a hozzátartozó lakott területtel kellemesen illeszkednek a természeti környezetükbe.

Jelentős és nagykitejedésű természeti tényező a település mélyebb fekvésű területein a Nagykarácsonyi-vízfolyás és a két belterület között húzódó ökológiai hálózat. Ezen területek az országos ökológiai hálózat övezetének magterület és ökológiai folyosó övezetei, melynek bővítése is javasolt. A területek jelen természeti állapotukban településképi szempontból jellegzetes és értékes részét képezik Daruszentmiklós területének a településkarakter meghatározó, védendő elemei. A tájképvédelmi területek is ezen övezet részét képezik.

Ezeket extenzív állattartásra alkalmas gyepek, legelők, rétek természeti területe kíséri. A háborítatlan környezet számos állat élőhelyét, az emberi tartózkodásra alkalmas kellemes környezetminőséget, mikroklimát biztosítja. A természeti területek, és a beépített területek között szántók, kertek húzódnak.

A magasabb pontokról szép kilátás nyílik a falura.

A látványt meghatározó, a tájhasználat következtében kialakult tájképi elemek aránya a településképi kialakítása során megőrzendő.

A tájszerkezetre ma is a mezőgazdaság – ezen belül a szántóföldi művelés - dominanciája jellemző.

A szántóföldi művelés mellett szép, új telepítésű gyümölcsösök is megjelennek a tájban.

A belterület szomszédságában található zártkertben is hagyományos gazdálkodás - szőlő, gyümölcs, zöldségtermelés - folyik, az üdülésre való funkció váltásról még nincs szó. Ma is nagyrészt a helyben lakók művelik, így jelenleg is sokszínű kertkultúrájukkal a táj igazi értékei. Ezel párhuzamosan erdősülési folyamat is megkezdődött.

A régi tanyaépületek jelenleg lakatlanok, de látványuk kedves színt ad a tájban. Megőrzésük szempontjából javasolt mielőbb a hasznosítás módjának megtalálása.

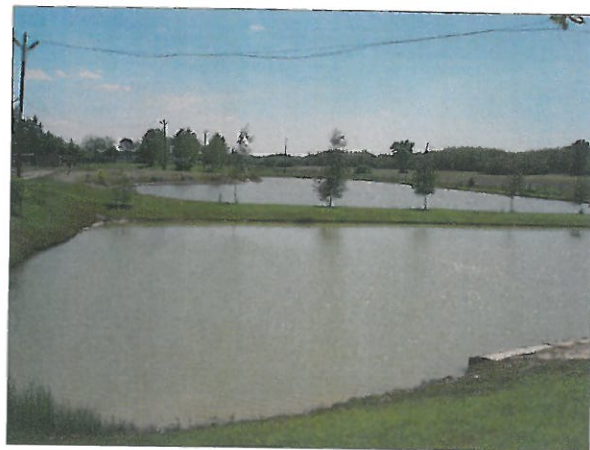
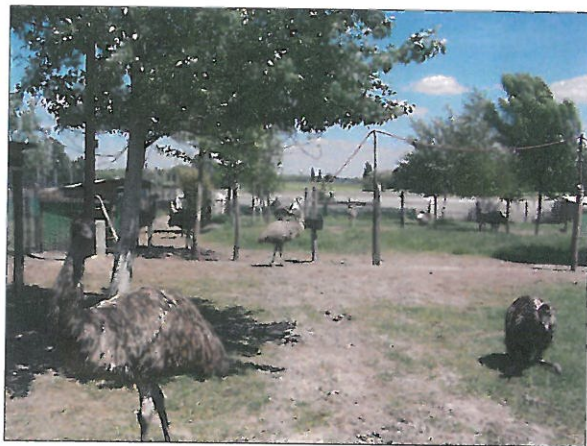
A mezőgazdasági művelés dominanciája miatt kevés az erdő, jellemző fafaj az akác, melynek telepítése ma is folyik.
A sok akác miatt kedvelt foglalatosság a méhészkedés.

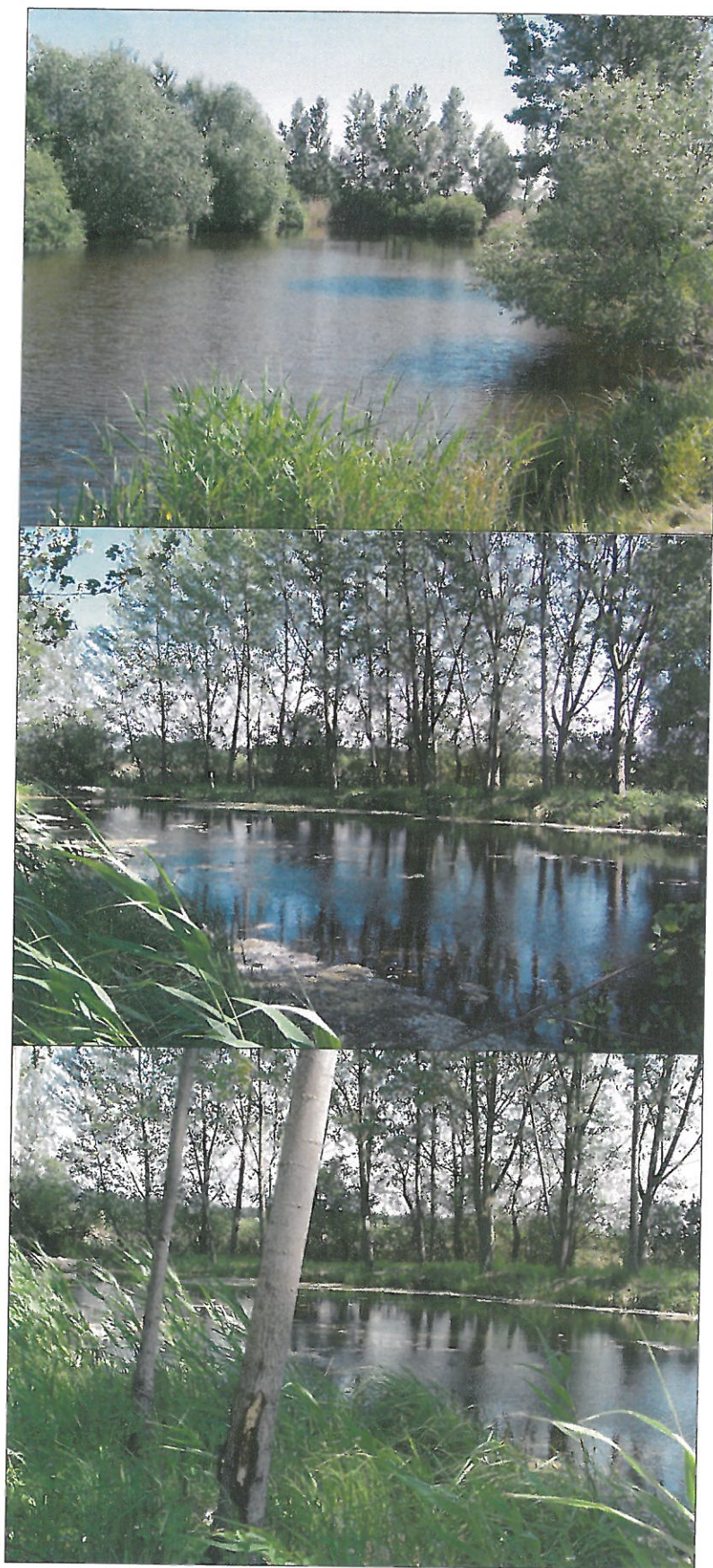
A település a mélyebb fekvésű területeken - Daruhegy és az előszállási határ mellett (Nagykarácsonyi-vízfolyás) - gazdag vízfolyásokban, természetes és mesterséges vízfelületekben. Ezek az ökológiai magterület részét képezik, kívánatos az eredeti állapotuk megőrzése.

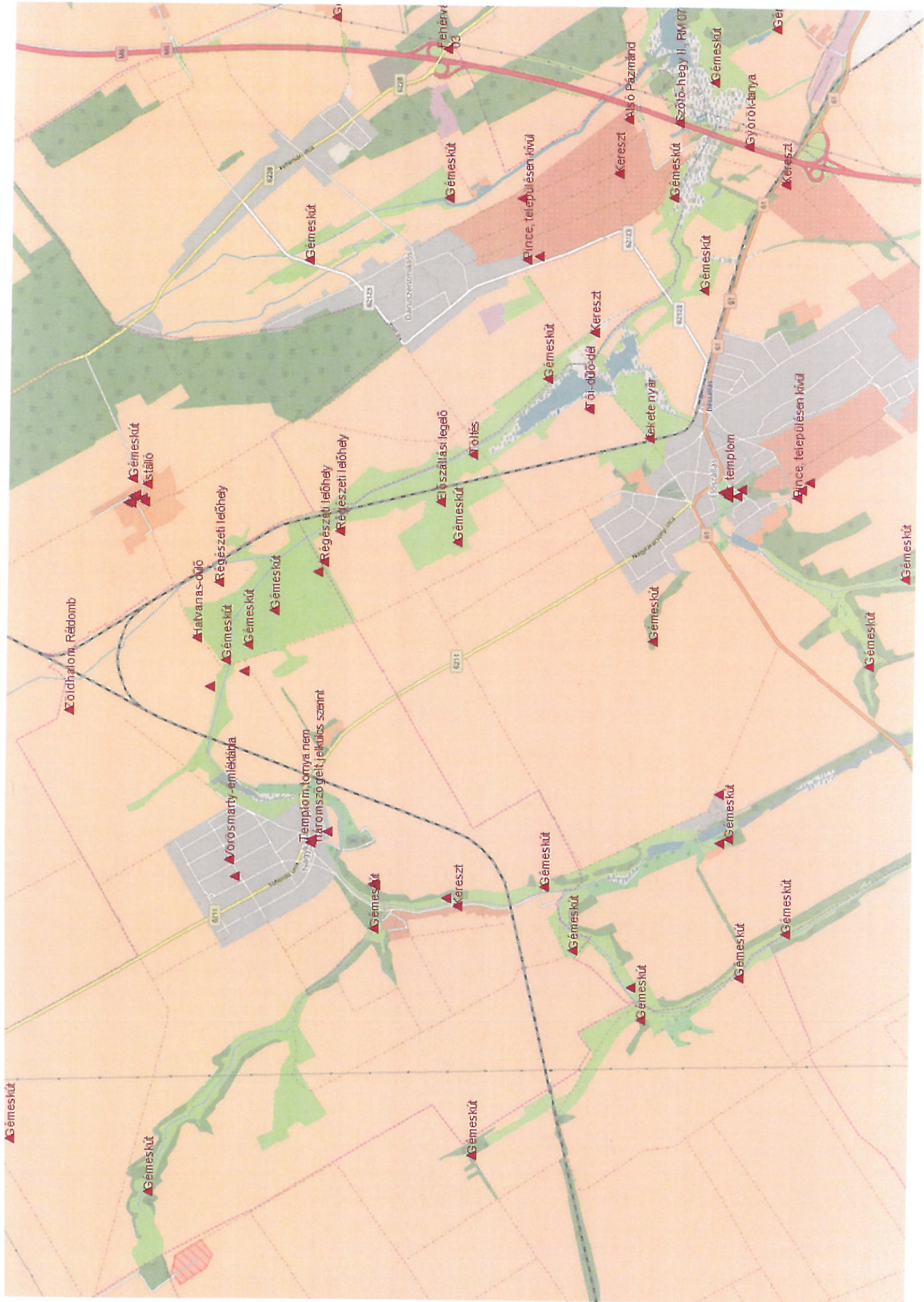
A táj különös értékei ezen a területen a két mesterségesen kialakított horgásztó az iskola közelében és a Szőlőhegy alatt. Ezek szépen kiépített kultúrált rekreációs területek, ahol bérhorgásztatás folyik. A horgászás mellett külön érdekesség a különleges állatok (nandu) bemutatása.

A településen áthaladó M6 autópálya által leválasztott terület az ökológiai hálózat érintetlen magterülete, egységesen, eredeti állapotában megmaradt ökoszisztéma több tóval, a vizivilágot kiegészítő gazdag növény-, madár- és állatvilággal

Bármely beavatkozás a területen nagy figyelmet és érzékenységet igényel, hatástanulmánnal javasolt megelőzni a változtatásokat.

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

Daruszentmiklós karaktere mezőgazdálkodó falusias település.

A település természeti adottsága, az egykori településrészek múltja határozza meg a fiatal település identitását, mely az örökség és a közösségi hagyományok gondozásában is kifejezésre jut.

A szegény aprófalvak összecsatolásából adódik néhány településalkotó elem hiánya, nincs a településnek temploma, településközpontja, műemléke, a településrészek távolsága nehezíti a közösségi kapcsolatok alakulását, s kevés az épített örökség.

(f)CA településkép alapvető meghatározó tényezője a történelmileg kialakult településszerkezet a két utifalu, a megtartott telekstruktúra, a jellemzően oldalhatáron álló, az északi, illetve ahhoz közeli oldalra állított, az utcához előkerttel, vagy anélkül csatlakozó fésűs beépítéssel, többnyire utcára merőlegesen elhelyezkedő tetőgerinccel.

A településen – szinte valamennyi településrészen reprezentálón - néhány régi oromfalas, tornácos parasztház maradt meg eredeti állapotában, ezek közül egy nádtetős

(fotó: Piripócs)

(fotó: Dánieltelep)

(fotó: Dánieltelep)

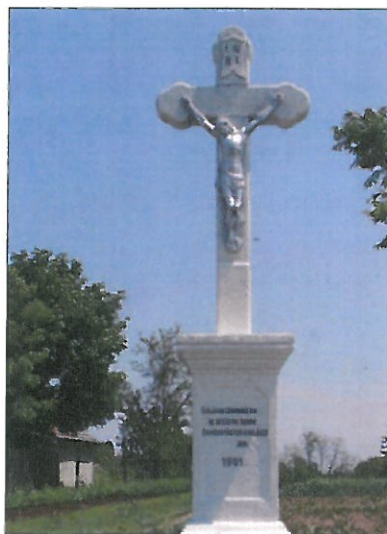

(fotó: Dánieltelep)

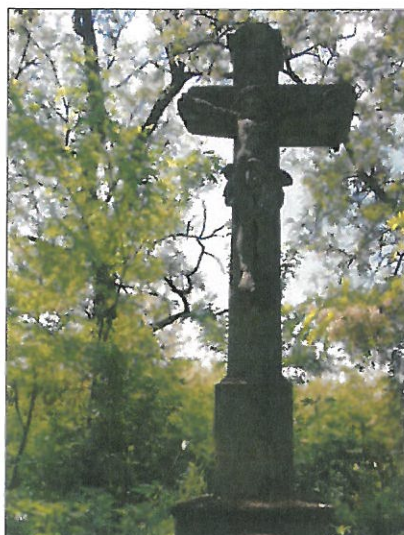
Helyi védettségű épület (13/2004. (IV.1.) önk. rendelet) a Klebelsberg Népiskola. 1913-ban épült az un. Alföld-program keretében a teljes magyar oktatási rendszer megújításának egyik eleme az eredetileg egyosztályos iskolaként és tanítói lakásként működő épület, mely a környezetébe illeszkedik mértéktartó tömegével és formavilágával, szépvonalú keretézéssel ellátott tornáccával, „ablakai”-val harmonikus színezésű homlokzatával, és igényesen kialakított udvarával, kertjével. 2011-ben teljesen felújították, funkciójának megtartása mellett. A telkén haranglábat, Klebelsberg szobrot, az épületen emléktáblát helyeztek el.

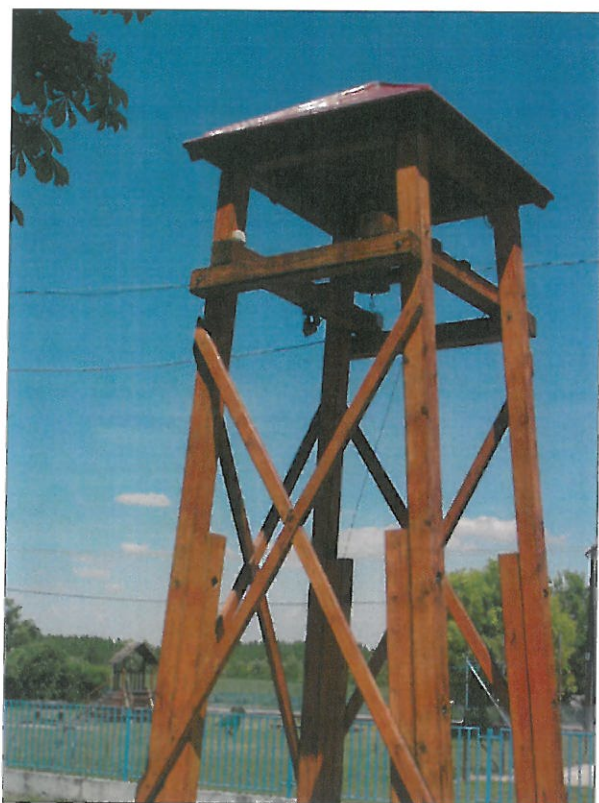

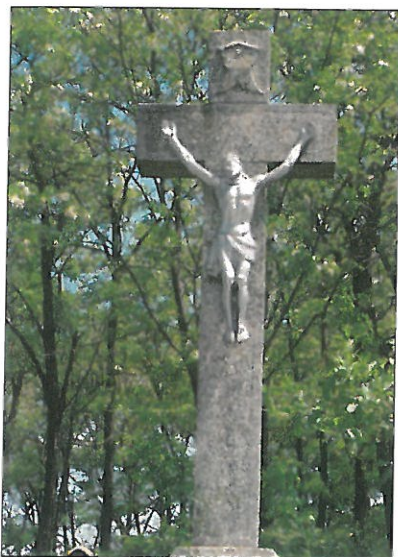
A településen a közterületeket számos kőből faragott, egy fából készült kereszt díszíti útszéleken, nevezetes vagy hangsúlyos helyeken, patakparton, falu szélén, a mező, dűlők kezdetén a természeti csapások ellen, a családok, a lakosság védelmére. Kivitelüket tekintve helyi művészek, kőfaragó mesterek, falusi ácsok, faragó specialisták alkotásai munkái, egyének, közösségek megrendelésére. Mivel a szabad ég alatt állnak - nem készülhettek bármilyen anyagból. Ezeknek időt álló építményeknek kellett lenniük. Az apró formák és részletek alapos megmunkálása fölösleges volt, mert az idő vasfoga úgylis eltüntette, elmosta mindezt.

Egy részük – az utcaképet díszítő elemként – körülkerített, szépen gondozott, más esetekben a természettel alkotott szimbiózisuk gyönyörködtető.

A település jellegzetes, hasznos célt szolgáló díszítő elemei az utcák mentén egyedülállóan, vagy középülethez csatlakozóan megjelenő kisebb négyoszlopos ácsolatú haranglábak, melyek védőtetői oltalmazzák magukat a harangokat, a harangok felfüggesztő mozgató mechanizmusát, valamint a tartószerkezetet és alapozását. Ezek az építmények alig magasabbak a falu épületeinél. Kereszttel kombinált változata is előfordul.

A sok településrészéből összeállt falu közös múltját a tájba harmonikusan elhelyezkedő ligettel karéjozott két temető őrzi, a ma is működő Aligvári és Bánom határában, és a sírkert Virághegyen a régi sírköveivel, az élet mindennapi zajától távoli csendjével. Még ismeretlenül is megható az egykor itt tevékenykedők emlékét felidézni a szépen faragott, feliratozott, időérlelte időtlen sírkövek között és a közös emlékezőhelyül állított keresztek mellett.

TELEPÜLÉSSZERKEZETI ÉS TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

Település szerkezetének egyedi jellemzője a földrajzi adottságokat és a történelmi múltját ma is magánviselő egymástól független lakóterületek és beépített területek mozaikos elhelyezkedése a tájban:

- Daruhegy, mely az Előszállásra vezető út menti utifalú,
- Dánieltelep, melyet szintén az Előszállás – Kisszentmikós bekötőút tár fel,
- Kisszentmikós, mely a Dunaföldvár – Mezőfalva összekötőút mentén elhelyezkedő utifalu, abból kiágazó újabb településrészekkel,
- Piriapócs, apró településrész a baracsi határ mellett.

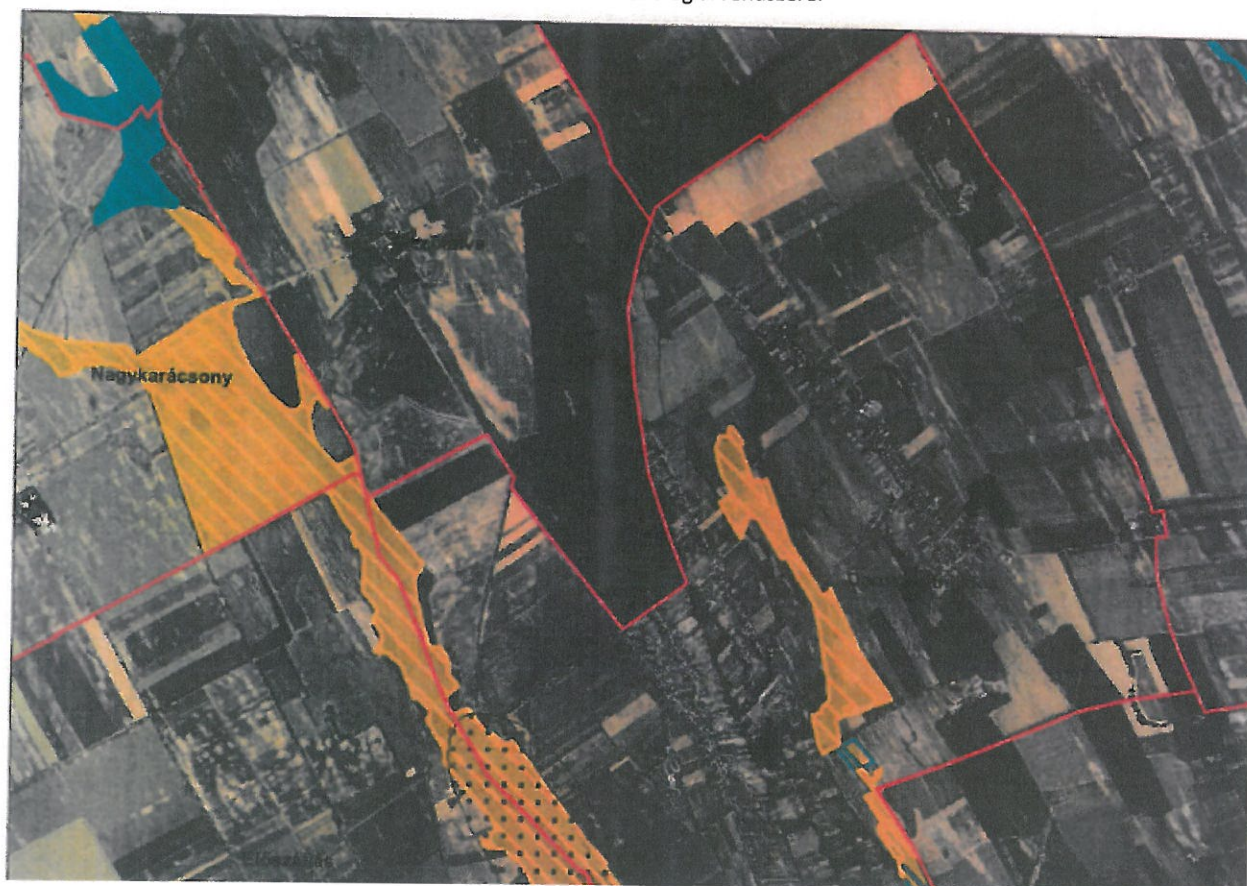
A település szövetben foltszerűen elhelyezkedő beépített területek a falu önállósodása után is különálló szerkezeti egységek maradtak, településközpont nélkül. Jelenleg ezek sajátos párhuzamos vonalas szerkezetet alkotnak, melyekkel párhuzamos vonalszerű területek az ökológiai területek.

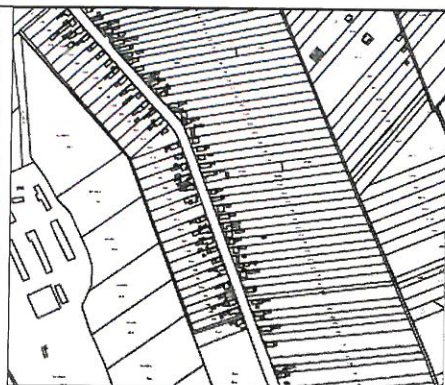
A falusias beépítések általános szerkezeti jellemzőinek – a telekstruktúra, az utcakép - Daruszentmiklóson az alábbi egyedi, csak a településre jellemző, megőrzésre javasolt elemei:

- a kis telekszélességű és mély szalagtelkek rendszere - Daruhegyen, Kisszentmiklóson;
- ezek mélységi irányú megosztása új utca kiépítésével - Dániel-telepen;
- a felszíni formákat, utcavonalat követő halmazos telekszerkezet - Dániel-telepen,
- újonnan kialakított településrészek - Kisszentmiklós két végén
- utcakép részletek - Berzsényi Dániel u.; Darusor

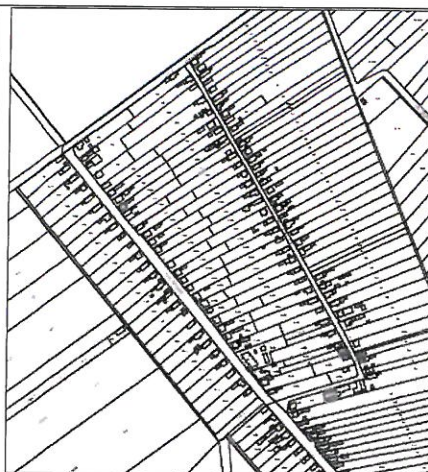
Településképi szempontjából megőrzésre javasolt a vízfolyások menti ökológiai hálózat megmaradt, és mesterségesen már átalakított elemei, melynek figyelemre méltó része az M6 menti természetes tavak világa:

- két belterület közötti patakot kísérő növény- és állatvilág, a horgásztavak,
- Nagykarácsonyi-vízfolyás és határoló élővilág,
- utóbbi része, de attól leválasztva a természetes tavak ökológiai rendszere.

Daruhegy – Fő u. az eredeti telekszerkezettel

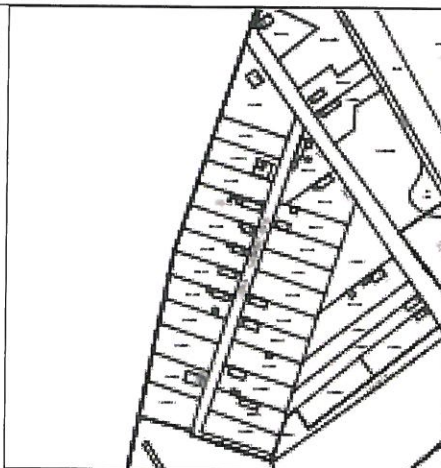
Dániel-telep - a mély telkek feltárására kialakított Darusor

Dániel-telep – Dániel út halmazos szerkezetű telkei

Kísszentmihály – bővítés a Hunyadi, Vörösmarty, Akácfa, Jókai utcákban

Kísszentmihály – bővítés az Újtelepi úton

Berzsényi Dániel u. utcakép részlet

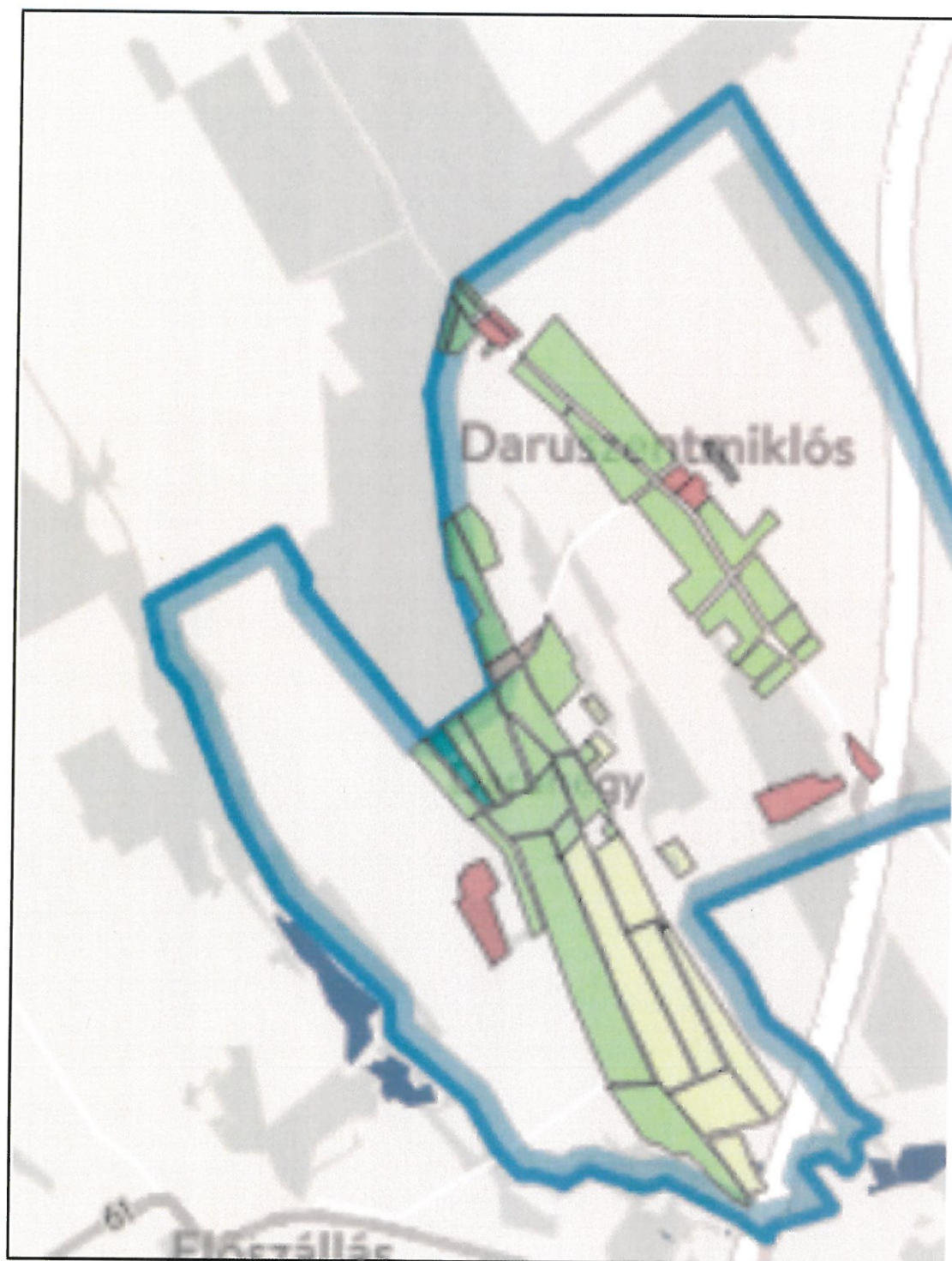

Darusor utcaképrészlet

Piripócs utcaképrészlet

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

TÖRTÉNELMI TELEPÜLÉSRÉSZ

Az egykori gazdasági központok köré sűrűsödő lakott helyekből alakult településmagok – Daruhegy, Kísszentmíklós, Dánielpusztá, Piripócs - melyek a szomszédos települések – Baracs, Előszállás - külterületi lakott helyei, történelmileg kialakult tanyái, majorjai voltak - alkotják Daruszentmíklós történelmi településrészét. A település ma is magán viseli előéletének jegyeit, a földrajzi helyzet, a terepadottság beépítést alakító szerepét. Az észak-déli irányú vízfolyások között húzódó magasabb fekvésű két egymástól független belterület, Daruhegy, Kísszentmíklós között alakult ki később Dánieltelep, s maradt továbbra is elkülönülten a baracsi határ mentén a néhány telkes Piripócs.

A beépített terület falusias karakterű, a vízfolyások felé lejtő különböző szélességű szalagtelkek kísérik a magasabban fekvő területeken, a rétegvonalakkal párhuzamosan futó főutcákat. Később ezekre merőlegesen épültek ki hálózatos struktúrájú újabb bővítmények. Az idővel változó építési szokások – az oromfalas, tornácos, majd sátoztetős beépítés, változó mélységű előkertek – a tömegek, építési mód miatt mégis szép, egységes utcaképek látványát nyújtják. A romlott állagú épületek helyén – néhány eltérő épület kivételével - többnyire mértékartó tömegű illeszkedő formájú és anyaghasználatú új épületek létesültek.

Az azonos történelmi múlttal rendelkező településrészek karaktere, fejlődése azonos. Elegendő lehetőség áll az itt építkezni szándékozók számára, az elhagyott porták megújulnak, foghíjak beépülnek. A változás egészében nem hivatkozható, néhány magasabb – emeletes, emelt térdfalas épület kivételével - tiszteletben tarja a hagyományos településképet, tömegével, formavilágával, anyaghasználatával és épületelemeivel illeszkedik a kialakult utcaképhez, kiegyensúlyozott egységes látványra törekszik. Apróbb változások érzékelhetők, de ezek nem zavaróak.

UTCARÉSZLETEK A FŐUTCÁK MENTÉN

UTCAKÉPEK A MELLÉKUTCÁKBAN

JELLEMZŐ LAKÓÉPÜLETTÍPUSOK

Fésűs telepítésű parasztházak

Oromfalas, tornácos parasztházak, melyek hosszú, utcára merőleges gerincű épületek, fehérre meszelt, vakolt oromfallal, kisebb ablakkal, padlásszellőzővel. Az oromfal felső részét esetenként kicsiny csonkakonttyal lezárták, vagy fával burkolták. Az eredetileg nyitott tornácokat - üvegezett verandának használva - később beépítették, némely esetben visszahúzottan kis keresztzárnyal bővítették.

A földszintes épületek tetőterét gyakran beépítették, udvari szárnyal bővítették. Ezek az épületek tömegükkel illeszkednek a hagyományos utcaképhez.

Többször az oromfal álló téglalap formájú ablaknyílásait széles, fekvő formájúra cserélték, megváltoztatva az épület karakterét de tömegükkel így sem zavarják az egységes utcaképet.

Kettős házak

Az oromfalas kétoldalra épített kettősház típus kialakulása a szélesebb telkek beépítési lehetőségéből adódott. A főépület mellett, az utca vonalában egy kisebb – a főépülethez hasonló kialakítású, színezésű, egyszerűbb díszítésű – épületben többnyire a nyárikonyha, vagy műhely kapott helyet. A második épület utalva a főépület elsődlegességére, kissé hátrahúzottabban, vagy a mélyebb telekrészen helyezkedik el. (fotó: Berzsényi D. u.; Fő u.)

Sátortetős épületek

A fiatalabb sátortetős kockaházak arányaikkal, léptéktartó méreteikkel illeszkednek a kialakult utcaképhez, a lekontyolt nyeregtetős épületekhez. Szélességük alkalmanként nagyobb a parasztházakénál, de a tetőforma miatt az egységes utcaképet nem rontják.

KÖZÉPÜLETEK

A település régi és új középületei léptékükkel illeszkednek a kialakult tömegstruktúrához, formaviláguk mértéktartó, állapotuk rendezett.

A Klebelsberg Népiskola (Berzsenyi Dániel u. 1.) 1913-ban épült, öröndetes, hogy a településen jelenleg is működik egy nyolc osztályos általános iskola, két csoportos óvoda, két közösségi ház, orvosi rendelő.

Az egyes településrészekben azonos lakóépülettípusok jelennek meg, jelezve a közös múltat

DARUHEGY

Mértéktartó, léptéktörző felújítás az épülettömeg megtartásával, nyílászárók cseréjével. Az eredeti épülettömeg megtartása, az alkalmazott színvilág harmóniát teremtenek a környezettel. (fotó: Fő u.)

Készülőben egy régi épület arányait tiszteletben tartó, az eredeti tipikus szerkezeti elemeket korszerű formában megjelenítő felújítás. (fotó: Fő u.)

DÁNIELTELEP

Itt maradtak meg a település fésűs beépítésű tornácos parasztház és kettős ház karbantartott példái eredeti állapotukban.

Őrzik és használják az egykori gazdasági épületeket. Figyelemre méltó a különböző funkciójú kerteket jelzésszerűen elválasztó, fából font kerítés (Berzsenyi Dániel u.)

KISSZENTMIKLÓS

Ezen a településrészen a hagyományos beépítéshez illeszkdő új épületek szép példái és felújított régi épületek szép példái találhatók.

A tömegarányok egységesek, megmaradt a tornác - az itt élők más-más funkcionális igényét szolgáló - valamilyen formája, az utcai homlokzat oromfalas, álló ablakkal. (fotó: Fehérvári u.)

PIRIPÓCS

A belterületől távol eső településrész szinte érintetlenül őrzi a hagyományos formavilágát. (Rózsadomb u.)

A porták felújítottak, godozottak.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

A történeti településmag egy részén a Fő u. önkormányzat épületével kezdődő szakaszán az új épületek kertvárosias karakterű utcaképet hoztak létre, oldalhatáron álló családi házakkal, sorházzal.

Eltérően a folyamatosan megújuló, karakterében a hagyományokat őrző, a tradíciókhoz illeszkedő falusias jellegű településrészről, itt az épületek nem felelnek meg a szabályozás paramétereinek, magasabbak, akár kétszintesek. utcával párhuzamos, utcára merőleges gerincű nyeregtetővel, sáttetővel változatos formájú tetőfelépítménnyel. Utcára néző loggiák, erkélyek, toldalék építmények, egyenes és boltíves záródású nyílások, utcai garázsbejáratok gazdagítják az épületeket. A formavilágnek ez a gazdagsága még épületen belül sem teremt összhangot. Az utcakép változatos, a szomszédos épületek önálló életet élnek saját területükön, a változatosságból azonban a harmónia hiányzik.

GAZDASÁGI TERÜLET

A település meglévő feldolgozó üzei mellett a közlekedési hálózat fejlesztése – M6 és a mezőfalvi csomópont kiépülése – hatására új, korszerű gazdasági (logisztikai) telepek létesültek, korszerű szerkezetek és anyagok alkalmazásával. Tömegük, színviláguk nem bántó a mezőgazdasági táj szomszédságában.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI TERÜLET

Örvendetes az egykori gazdaságok épületeinek hasznosítása, működő állattartó telepen további fejlesztést kívánnak végrehajtani.

REKREÁCIÓS TERÜLETEK

Tökéletes kikapcsolódást, pihenést nyújtanak a vízfolyások mentén a mélyfekvésű területen kialakított horgásztavak a kellemes ligetes környezetben.

ERDŐK, MEZŐK

Daruszentmiklós természeti értékekben gazdag település. Csodálatos látványt nyújtanak a domboldalra kúszó szántók, a változatos növénykultúra, a vízfolyások, és vízfelületek.

Az egykori majorépületek sajnos – jó állapotuk ellenére – nem üzemelnek, remélhetőleg előbb-utóbb megtalálják szerepüket a falu életében.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ TÖRTÉNELMI TELEPÜLÉSRÉSZ

.Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértettek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkezezi borát.

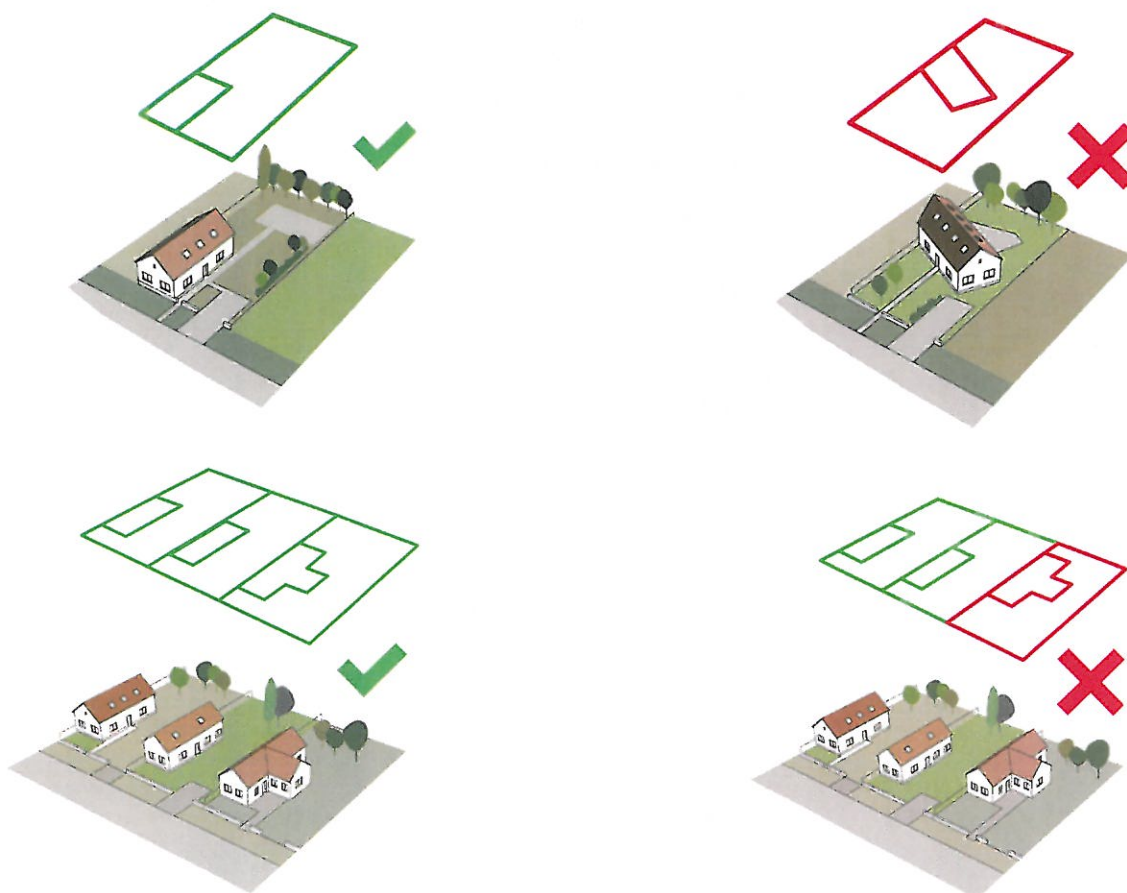
A településkép minőségi formálására, az összhang megteremtésére adott javaslatok elemtára régi és új helyi példák felsorakoztatásával szeretne irányt mutatni a jövőben építkezni szándékozóknak

TELEPÍTÉS

Egységes harmonikus utcakép létrehozása egymástól és az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületeknél lehetséges, a rendszerből történő kimozdítás megtöri a ritmust.

A falusias karakterű településen a lakóépületek elhelyezése az oldalhatárra javasolt, a szomszédos épületeknél kialakult előkerttel, vagy előkert nélkül. A telekformától, tájolástól függően az épület szöget zár be az utcai telekhatárral, a kerítés vonalával. Középületek szabadon állóan is elhelyezhetők.

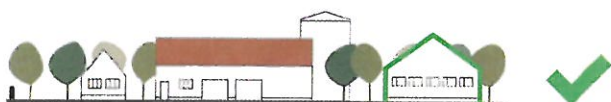
Az épületet megfelelő elhelyezésével a terepre ültetett épület illeszkedik a környezetéhez, nem csak ökológikus, hanem ökonomikus is.

MAGASSÁG

Azonos magasságú épületek egyenletes, harmonikus utcaképet alkotnak. Helyes, ha az újonnan épülő épületek a meglévő magassághoz alkalmazkodnak

Eltérő magasságú épületeknél nem egységes utcakép jön létre, a kiugróan magas épület megbontja a harmóniát.

Az egységes utcakép megtartása céljából a tetőgerincek irányától függetlenül, javasolt a szomszédos épületeket figyelembe vevő épületmagasság kialakítása, mely az épületszélességgel, tetőhajlásszöggel befolyásolható.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Új építésnél az utcában már kialakult tetőhajlásszög alkalmazása javasolt, természetesen az adottságoktól függően a 40 foktól néhány fokkal el lehet térni. Ez a hajlásszög lehetőséget ad tetőtér beépítésére, tetőtérben történő bővítésre.

TETŐFORMA

Azonos hajlásszögű tetők az egységesség irányában hatnak.

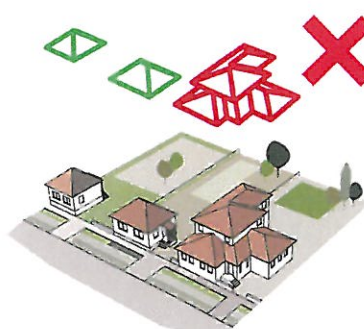
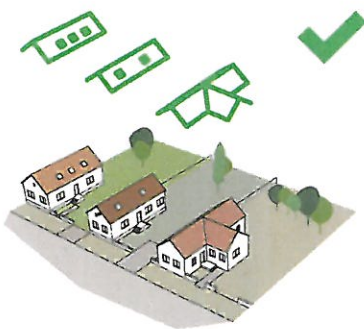
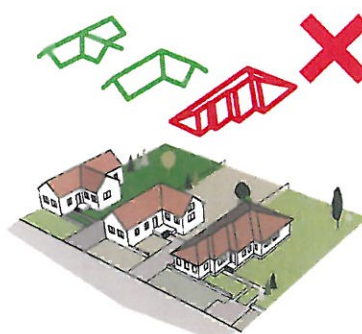
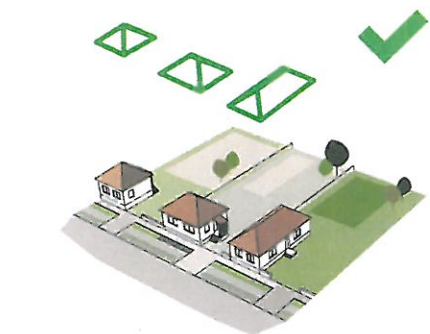
Utcával párhuzamos tetőgerinc se legyen magasabb az utcai oromfalas épületek gerincénél.

Eltérő hajlásszögű tetőforma alkalmazásakor az utcakép nem egységes, az alacsonyabb hajlású tető nem illeszkedik a kialakult állapothoz, a meredek tetőforma megbontja a ritmust.

A kialakulttól eltérő tetőforma megszakítja az egységes utcaképet.

A történetileg kialakult egyszerű tetőforma alkalmazása az új épületeknél kiegyensúlyozott utcaképet hoz létre, annak ellenére is, ha a nyereg- és sátorforma váltakozik, a gerinc az utcával párhuzamos, vagy arra merőleges. A tördelt bonyolult tetőidom kerülendő, mert szerkezetileg bonyolultabb, mert drágább, mert kevésbé használható ki a belvilága.

Különböző tetőtömegek diszharmoniót hoznak létre

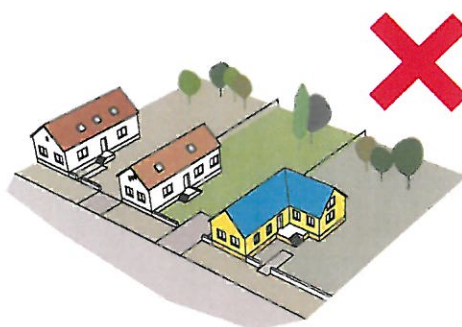
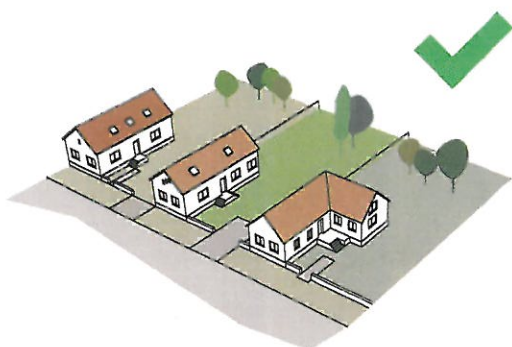
ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A homlokzatok általában vakoltak, esetleg lábazati burkolattal ellátottak. A kialakult színvilág fehér és a földszín pasztell árnyalatai.

A tetőfedés anyaga cserép, barna és piros.

Az összhang érdekében javasolt a mértéktartó színhasználat.

A természetes anyag- és színhasználat segít az egységes utcakép megteremtésében, az erős, karakteres színek nem illeszkedni, hanem hivatkozni akarnak.

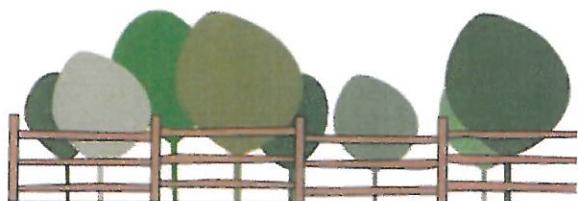
KÖZMŰVEK - GÉPÉSZET

Oszlopok és légvezetékek hálózata településkép romboló látvány, a homlokzaton megjelenő gépészeti berendezések – klímagépek, külső fémkémények, parabola antennák, terepszint feletti gépészeti csatlakozások – az épület utcai homlokzatát és az utcaképet teszik tönkre.

Felújításkor, új épület építéskor a gépészeti berendezések elhelyezése esetén kerülni kell azoknak utcai homlokzaton történő elhelyezését, a közműbekötések földkábelben való vezetését.

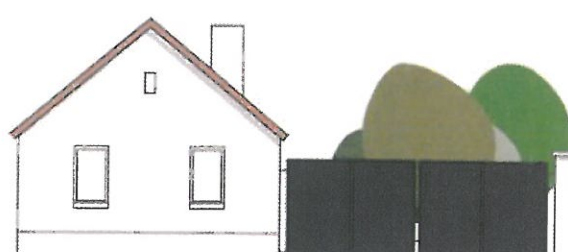
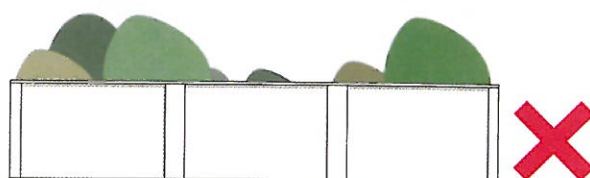
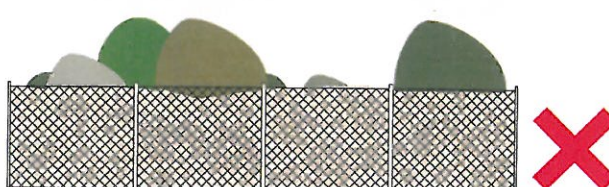
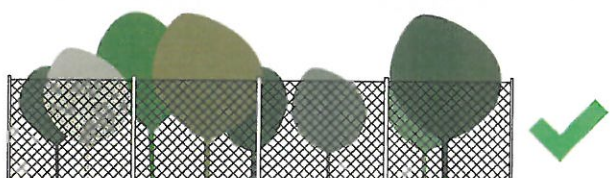

KERÍTÉS

A hagyomány a településrészekben a zöldkerítés, áttört kerítés természetes anyagokból. Ezt a hagyományt kellene folytatni, erre mutat a fejezet a településen szép megvalósult példákat.

Tömör kerítés építése esetén javasolt az egyhangúságot a felület megmozgatásával, vagy növényzettel enyhíteni.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS, TETŐHAJLÁSSZÖG, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK, KÖZMŰVEK – GÉPÉSZET, KERÍTÉS

Az épületelhelyezésre, épületalakításra, infrastrukturális ellátásra, kerítésépítésre vonatkozó javaslatok az egész településre egységesek a falusias településarculat megőrzése, a harmonikus utcakép alakítása céljából. A történeti településrésznél bemutatott ezen irányelvek általános alkalmazása biztosítja a kialakult településkarakter megtartását. Ez nem akadályozza meg a falu kijelölt részein – a hagyományostól eltérően szabályozott telekalakítású, vagy egymás szomszédságában megjelenő több „kertvárosias” karakterű épülettel már beépített telektömbben, hogy az építési paraméterek a változást megengedőek, vagy követők legyenek. A nagyobb épülettömegeken új szerkezeti motívumok – erkély, tornác, tetőfelépítmény – megjelenése kedvezően is bonthatja a nagyobb felületeket, amennyiben azok elhelyezése, kiegyensúlyozott formavilága, anyaghasználata egy épületen belül mértéktartó és harmonikus.

A nagyobb telekméret miatt az építettői igények kielégítése földszintes épületben is megoldható, nem feltétlenül szükséges a többszintes elhelyezés.

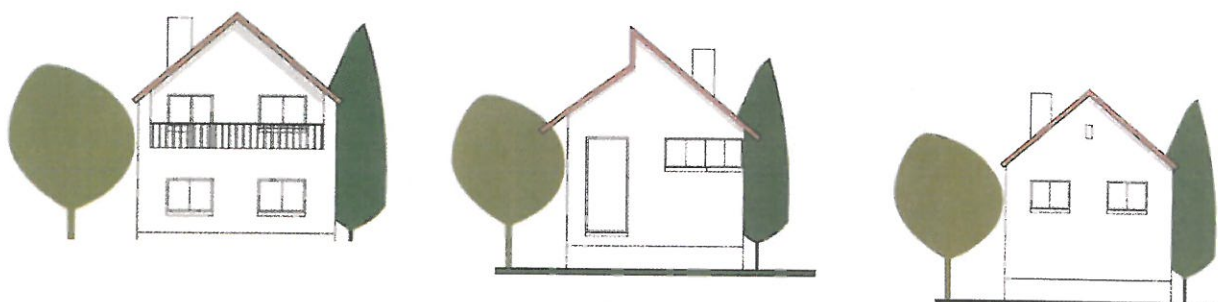
MAGASSÁG

Az emeletes beépítés megindulása esetén a tiltott ábra átmeneti állapot, a javaslatot a megfelelő területeken kijelölt, és az épületparaméterek átgondolt szabályozásának megállapítása csak több évtizedes átalakulás után eredményezi.

HOMLOKZAT

Az utcai homlokzat egyszerű, mértéktartó legyen, a felesleges, értelmetlen, logikátlan motívumok kerülendők.

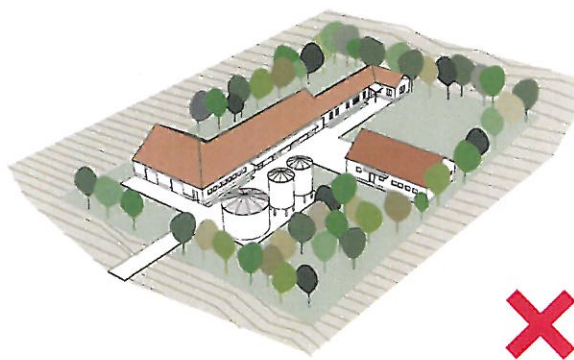
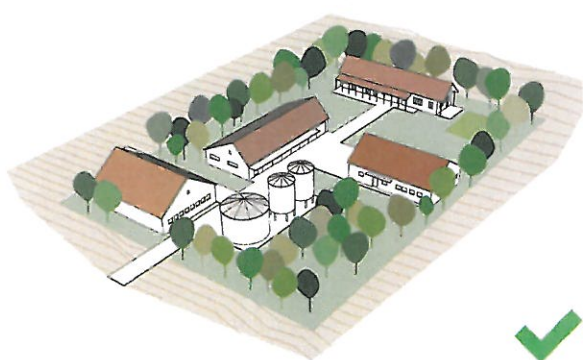
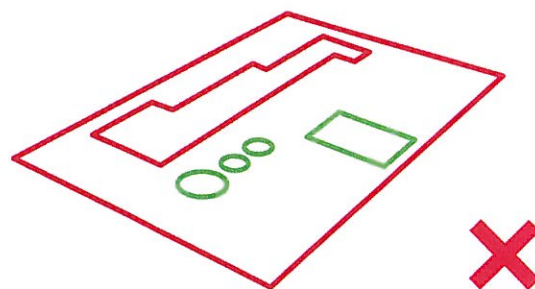
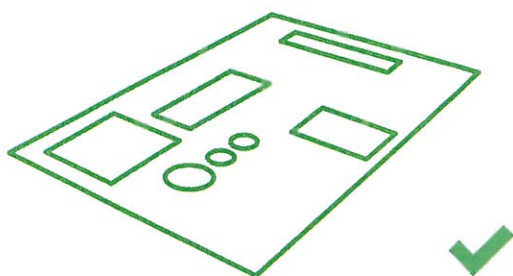

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ GAZDASÁGI TERÜLET MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI TERÜLET

TELEPÍTÉS

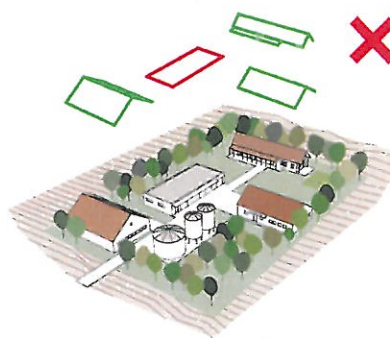
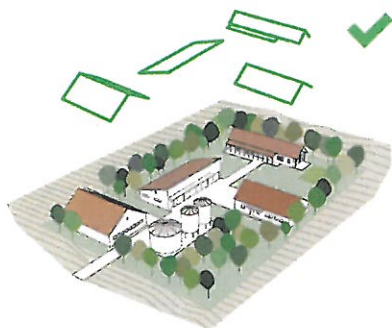
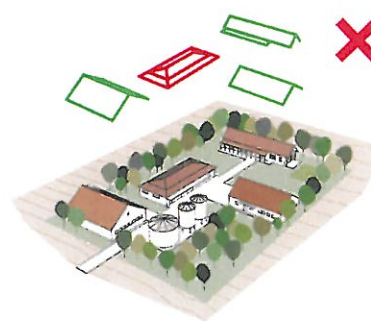
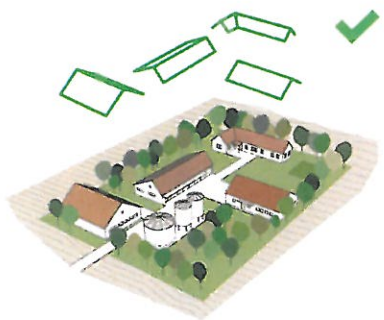
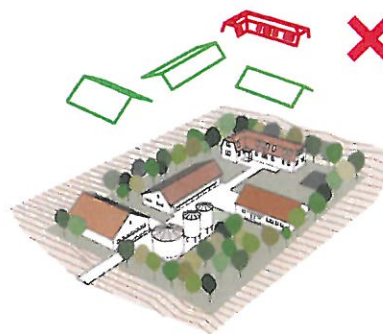
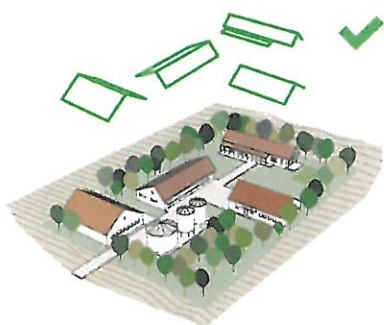
Az épületeket a technológiai adottságoknak megfelelően javasolt kisebb tömegekre bontva elhelyezni, oly módon hogy a kerítés mellett zárványterületek ne keletkezzenek, a létesítmény zöld növényvel körbevehető legyen a telekhatáron, a környezetszennyezést enyhítő, a látványt javító céllal.

Nagy épülettömeget igénylő technológia esetén az épület anyaghasználatának színezésének érzékeny megválasztásával, megfelelő növénytelepítéssel kell megoldani a mezőgazdasági tájban történő illeszkedést.

TETŐFORMA

A hasonló tömegalakítású épületek egyszerű formájú tetőkkel fedhetők, a bonyolult, tört tetőforma, lapostető kerülendő.

KERÍTÉSEK

Áttört, drótfonatos kerítés építése javasolt.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Átmeneti tér a zárt lakótér és a szomszédos természet között, változatos rendeltetéssel – közlekedés, lakófunkció kiegészítése – állandó árnyékoló szereppel.

Jelenlegi formájuk a történeti fejlődés különböző szakaszain állapodott meg. Az egykori falusi lakóépületek tornácai idővel félig, majd teljesen beépültek, az átalakuló településrészen megjelennek a loggiák, erkélyek. Az egységes településkép őrzése, ésszerű használata céljából az egyedi funkcionális igényekhez alkalmazkodó tornácos formavilág őrzése javasolt. Új épületek erkélyeinek kialakításánál törekedni kell az egyszerű anyaghasználatra és formára, ezeknek oldalhomlokzaton történő alkalmazása javasolt.

A változó igények hatására a tornácok részben, vagy egészben beépültek, de az eredeti épületformára utaló jelzésértékük így is jelentős.

Felújítás esetén javasolt a hagyományos nyitott tornác teljes, vagy utca felé eső szakaszának nyitottan tartása.

Követendő kialakítású példákat mutatnak a fotók.

(fotók: Fehérvári u.; Fő u.)

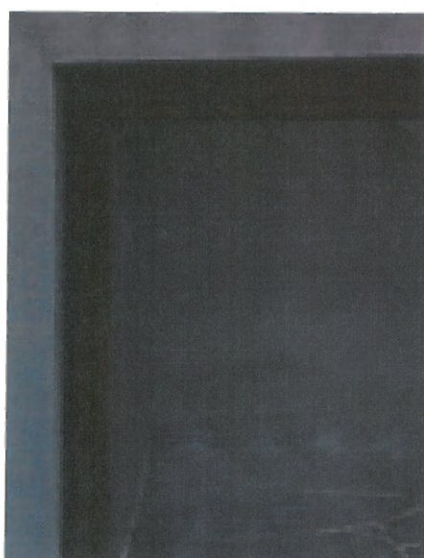
NYÍLÁSZÁRÓK

A hagyományos nyílászárók álló formája, osztása, anyaghasználata változatosságával is egységessé teszi az utcaképet. Régi nyílászárók cseréjénél, új lakóépületek építésénél óhatatlanul fellép a korszerűsége, egyedisége történő törekvés igénye. Ez többnyire más anyagok használatát, más formai kialakítást jelent.

Az épületek, utcák arculatának őrzése céljából felújításkor javasolt a régi ablakok, árnyékolók hőtechnikai korszerűsítéssel járó javítása, csere esetén az ablakarányok, elhelyezkedésük megőrzése. Új épület építése esetében a meglévő egységes utcaképbe illeszkedést segíti a szomszédos épületek nyílászáróinak figyelembevétele.

Az átalakuló településrészen új építés esetén nem kívánatos a falusias lakóépületek ablakainak, ajtóinak másolása, de lényeges a szomszédos homlokzatokhoz történő alkalmazkodás.

A mellékelt megmaradt szép nyílászárók (a teljesség igénye nélkül) felújítása javasolt, de arány és léptékmegtartó költségkímélő cseréjük is elfogadható.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakó és középületek homlokzata, lábazata általában vakolt, némely esetben az oromfal faburkolatú. Több esetben vakolatarchitektúrát alkalmaznak díszítésként.

Az új építésnél kellemes arányú nyílászárók elhelyezése és a hagyományos anyagok kortárs módon történő alkalmazása javasolt. Karakteres, élénk színek alkalmazása nem ajánlott.

A gazdasági épületek esetében a korszerű színes fémburkolatok határolják a csarnokokat, az anyag, a struktúra és színmegválasztásnál fontos szempont a tájba történő illeszkedésnél (fotók: Fehérvári u.; Fő u.)

RÉSZLETEK

Mint a helyi példák is mutatják, az ésszerűen, gondosan kialakított kisebb épületelemek, részletek, burkolatok növelik a tartósságot, egyedivé teszik házunkat, egyben mindenkit gyönyörködtetnek. Ezek lehetnek bárhol az épületen, bejáratnál, tetőn, oromfalon.

A részletmegoldások kiviteli szintű megtervezése, szakszerű megépítése hosszútávú, értéknövelő befektetés.

KERÍTÉSEK, KERTEK

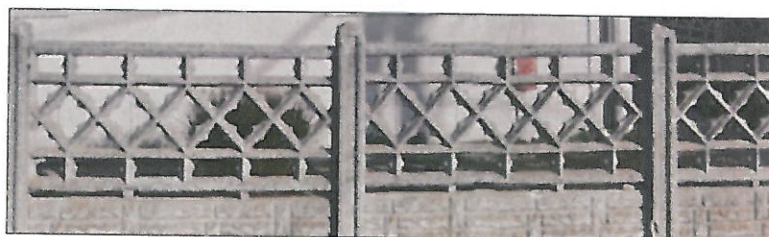
Elválasztják a magánterületet a közterülettől, a magánszférát a közszférától, sokfélék, egyediek, összességükben közízlést, a falu arculatát formáló tényezők. Akkor töltik be megfelelően kettős funkciójukat, ha egyaránt szolgálják a fizikai térelválasztást és a vizuális áttekinthetőséget. Ne legyenek magasak, de legyen változatos és áttört a felületük, alkalmazkodjanak az épülethez, egymáshoz.

Változatos anyaghasználatuk, formaviláguk és színük gyönyörködtet, akár régi állapotukban akár újonnan. Számtalan fajtájuk létezik a településen: növényvel befuttatottak, fából, fémből készültek, téglából falazottak, betonelemekből összerakottak, de alkalmazzák vegyesen is az egyes anyagokat. Egységes utcakép kialakítását segíti a járatos anyag és méretválasztás.

A bemutatott példák bármelyike – az építés idejétől függetlenül – gondos előkészítésről és kivitelezésről tanúskodik, léptékével, anyaghasználatával alkalmazkodik az épülethez, környezetéhez.

A kertek életterünket megnövelő területek, nyitás a természet felé.

A helyi kertek részben az utcakép fontos részét képezik, részben az itt élők pihenését, kikapcsolódását, részben gazdálkodó tevékenységét szolgálják. A szépen gondozott előkertek átmenetet alkotnak a kerítés elé ültetett virágsorokkal és a házzal közvetlen kapcsolatban álló intimebb belső kertekkel.

UTCÁK, KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A belterületek értékes zöldfelületeit a lakókeretek, közintézmények kertjei és a közterületek fasorai, valamint a közpark jelentik.

Az utcák a közlekedés, a kapcsolatok megteremtésének, a terek a közösségi élet, találkozások, rendezvények színterei. Hatásuk az áthaladók, itt élők számára nem közömbös, meghatározzák a helyiek identitását, a településről kialakított véleményt.

Karakterüket, szépségüket a térarányok, a határoló beépítés, a kerítések, a zöldfelületek – fasorok, sövények, virágok gyepfelület – mennyisége, állapota, a közművek – elektromos vezetékek, csapadékvízvezetés – s nem utolsósorban az utcabútorok, feliratok, útmutató táblák, reklámok együttesen határozzák meg. Ezen elemek épített része általában egyedi, de tervezett, növénytelepítéssel, fasorokkal egységessé lehet alakítani a változó utcaképet.

A szélesebb, települések közötti forgalmat levezető utak látványát jótékonyan változtatná, a környezetterhelését csökkentené a foghíjas kétoldali fasor kiegészítése honos fajokkal. A település keskenyebb kiszolgáló utcái gazdag növényzettel rendelkeznek, itt az egyoldali fasort kedvezően egészítik ki a túloldal kerti fái, növényzete.

Ki kell emelni a Klebelsberg Népiskola kertjében levő hatalmas vadgesztenyefát, de az iskola kertje is sok szép idős fával rendelkezik.

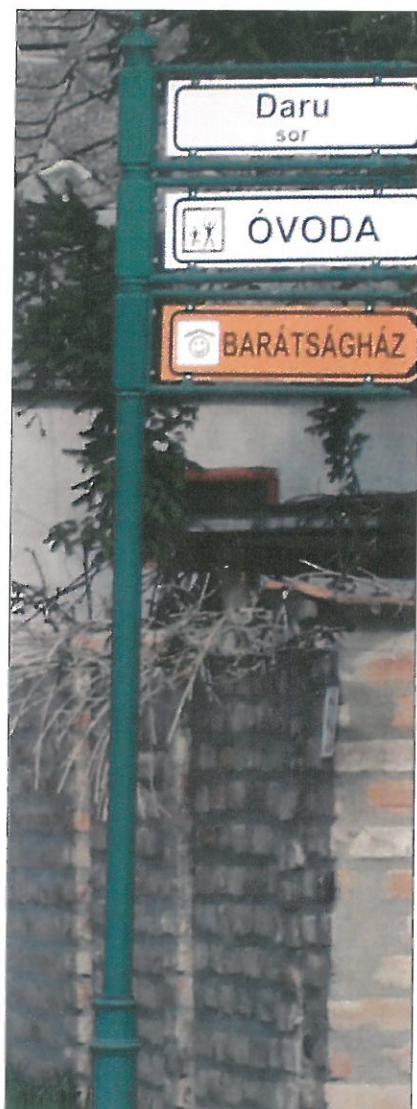
A parkok szépen gondozott növényzete a ligetszerű facsoportokkal, egységesen kialakított fából készült pihenőhelyekkel, játszóbútorokkal marasztaló. Az áthaladókat megállásra, a helyieket pihenésre, találkozásokra invitálják.

A közösségformálás fontos eleme a környezettudatosságra és a természet szeretetére nevelés, melynek szép emléket állít a „kert bútor”.

A falu közparkjában a szép idős fák alatt piknik hely és játszótér mellett esőtető is várja a látogatókat, a kultúrált használatot szociális bilokk építésével is biztosították.

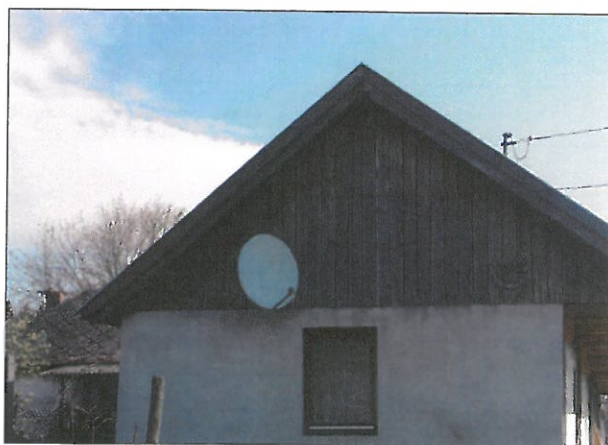
MAI PÉLDÁK

Számos helyi példaszerű felújítás, új építés (a teljesség igénye nélkül) tanúsítja, hogy a hagyományokhoz történő illeszkedés, a környezet figyelembevétele, a léptéktartás és mértéktartás - a célszerűség szolgálata mellett - milyen kiegyensúlyozott utcaképet hoz létre, milyen összhang megteremtésére képes.

Szabályba nem foglalható, de a mellékelt épületeken a tömegarányok megtartása, a visszafogott színezés, egyes szerkezeti elemek alkalmazása által teremtett harmóniát még az azonos homlokzaton megjelenő különböző, hagyományostól eltérő nyílászárók, az épített tornácoszlopok fára történő kiváltása sem töri meg, mert mindezeket keretbe foglalja a nagyobb lépték, a tornácos tömegalakítás, a tetőforma, a széparányú oromfal.

Az épületek nem egyformák – oromfalukon egy vagy két osztás nélküli ablakkal, két osztott ablakkal, hármas osztású széles és tornácot lezáró íves ablakkal – mégis szépek mert mértéktartó tömegük, homlokzatarányuk, visszafogott színezésük kiegyensúlyozottságot alkot.

(fotók: Fő u.; Virághegy; Fehérvári u.)

Szép példák:

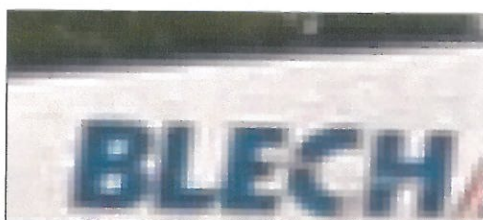
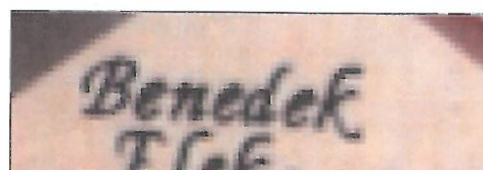
- más települések történeti településrészein megépült a hagyományos és modern formavilág és korszerű épületelemek alkalmazására;
- az átalakuló településrész hagyományos formavilágú épülete Daruszentmiklóson és másutt

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az utcaképet befolyásoló fontos elemek közé tartoznak a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégerek, feliratok. Lényeges, hogy ezek a település léptékének megfelelő nagyságban és formában készüljenek, hogy figyelem felkeltő céljukat az épülethez, utcarészlethez történő alkalmazkodással, mondanivalójuk karakteres megfogalmazásával és ne a nagyságukkal ériék el.

A falu közösséget célzó hirdetések közterületen egységes, utcabútorozás elemeként megfogalmazott, célszerűen kialakított táblákon jelennek meg, az egyes vállalkozások cégéreinek, reklámjainak elhelyezését saját területen javasoljuk. Az iskola szép feliratát jó lenne más közösségi épületeken is megismételni, de javasoljuk a gazdasági létesítmények – akár reklámcéllal bíró, tájékoztató elősegítő – megnevezésének feliratozását is

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK

Figyelemre méltó a település magántulajdonú és köztulajdonú egyéb építményeinek kialakítására a terménytároló, a hagyományos formát őrző kút. Sajnos kevés elem őrzi a múlt gazdálkodó életmódjának elemeit, felmérésük, megtartásuk, karbantartásuk elengedhetetlen a jövő nemzedéske számára.

IMPRESSZUM

DARUSZENTMIKLÓS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Daruszentmiklós honlap címe: www.daruszentmiklos.hu
Daruszentmiklós e-mail címe: polgarmester@daruszentmiklos.hu

Daruszentmiklós postai címe 2423 Daruszentmiklós, Fő u. 53.D.
Telefon: 06-25/505-403

Polgármester: Rauf Norbert
Polgármester e-mail címe: polgarmester@daruszentmiklos.hu
Főpítész: Szabó Imre
Főépítész e-mailcíme: imre.szabo@tolna.net

Szerkesztette: Tapolczai Tiborné településtervező
Szöveg: Tapolczai Tiborné településtervező
Drobní Mária táj- és kertépítész
Fotó: Tapolczai Tiborné, Drobní Mária
Grafikai tervezés: Lechner Központ

Készítők köszönetet mondanak a kézikönyv készítésében segítséget nyújtó önkormányzati dolgozóknak, Rauf Norbert polgármesternek, Paulainé Varga Gabriella jegyzőnek.

Daruszentmiklós, 2017. november